

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
4 Iuliu st. v.
16 Iuliu st. n.

Ese in fie-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 27.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

Elmira.

— Roman original. —

(Urmare.)

— Am să espui nedreptatea unei rătăcirii, — dișe el Elmirei. Dôue săptămâni sânt de când dna Dărăvescu trecând pe aici, mi-a propus să cercetez orașul, în care petrecui un timp din junie. Nu-i promisei, de și e stabilită cu soțul ei acolo. Acum însă promit a te revedé în casa părinților dtale.

Mișcat de o impresiune căldurosă, el i întinse mâna. Vrënd să-o primescă, ea fu oprită de bôra ce atingând arborii, i aruncă o frunză galbenă pe pept.

În așteptarea verei lor, asta frunză cădû ca heroidul tómniei. Și ori cât stărui el a o consideră drept remășița unei clipe fericite, ea o puse în chiotôrea vestimentului.

Âncă sub influința semnului rău, trecû din fugă o fetiță, aruncând sărutari cu micul degetaș.

— Nebunatic! — dișe el reținându-o, — am să-ți fac o suprindeare.

Apoi adause Elmirei: „O elevă a mea!“ Iér fetiței i dișe: „Domnișóra despre al cărei cetit admirabil șcii!“

Cu o colțurosă inclinare vrû ea a-ș pune sărutul de respect pe mâna Elmirei.

Rumenind de asta espresiune stimătóre, Elmira i sărută fruntea, luându-i brațul spre a păși prin alea ce încungiurá grădina.

Matușă și Severin âncă se scolară.

Elmira se simți cuprinsă de neesplicabile receli. Se retrăgea bucuros, de eră cu putință. În preocuparea fiorilor abia adresă o vorbă fetiței. Mai târziu o întrebă de studii și ocupațiuni, de zelul și iubirea cu care se dedică învățământului poporal.

Fetița, lipsită de ori ce timiditate, i descoperi, că nu dragostea ei o trase la carte, ci porunca mamei. Însé acum eră îndestulită și ea, între colegii de studiu găsi un suflet iubitor.

— O amică? — întrebă Elmira machialminte.

— Nu dșoră! un amic. Îl iubesc și sânt iubită. Dar mama nici la mörte nu va aprobá unirea noastră. Ea me îndemnă a linguși dlui Severin, căci devenind soția lui voi ocroti și pe cealalți frați, urii de pustiu să-răciei...

Elmira înmărmuri de confierea nesfiită. O mamă putea să fie așa de ticălôsă, încât să-ș învêțe copila crudă un rol atât de mărșav? Să-i desvólte mintea pentru un program spurcat?!

— Și dta descoperit-ai dlui Severin planul mamei? — întrebă Elmira cu glas din mormânt.

— Oh nu! el e așa de nobil, s'ar măhni că am luat șciința drept mască. El nu me ureșce, dar șciința o iubeșce mai mult decât ori ce. De câte-va ori a amintit cu laudă despre cetitul dtale... Ah! dșoră, de nu aș iubi pe altul, numai pe el l'aș iubi, de și nu me potrivesc cu firea lui. Lui s'ar potrivii o ființă mai luminată... o ființă cu dta!

Elmira îș întorse capul. Un vulcan să-ș fi căscat craterul, săriă fără preget în el.

Ce avea să facă, ce să începă, după ce sörtea i descoperi mărșava conspirațiune? Să comită indiscrețiunea, destăinuindu-i ticălôsă cursă, întinsă din egoism și interes precaculat?!

Tôtă nôptea, în prada frigurilor, i sbērăniu vorbele fetiței amoróse. Dar nu șciea ce să facă?

Decă descoperiă intrigantul plan, nu putea el crede ôre, că îndemnul ei a fost interesul propriu?

Și, decă și nu gândiă așa rău despre ea, nu eră el bărbat din destul spre a-ș păzi demnițatea și interesele sale?

Și de cumva l'ar fi atras magnetic acésta fetiță nedesvoltată? E bine, ce urmă atunci?

Nu fără chinuri primi influința acestor nenorocite cugetări, prevedând o mare lipsă de încredere în sine-și. Simțiea, că a devenit jalusă, dar nu cuteză a-și mărturisii acésta.

Frica și pudôrea însă i ordonară tăcere.

* * *

Pentru ultima dată ascultă ea de pe verandă concertarea orchestrului.

Iubi și acum musica cu întréga căldură a unui suflet tinér. Numai cu degetele deveni infidelă instrumentului.

O piesă după alta îș resună accentele. Erău frumoșe; dar tôte străine, de acea armonie care nu străbate ușor la înima românului.

Elmira nu-ș tainui dorința a audii predilecta bucată „Doi ochi“. Severin preferi romanța lui Goethe: „Așa dar te-am perdut pe tine“.

A fost ôre o nevinovată întemplantare, ori o alușiune?!

Și asta săgétă trecû prin rana Elmirei. Musica cântă „valsul“ cuvintelor:

Nu, a ta mörte nu-mi foloseșce,

Nu, asta jertfă eu am dorit;

Dă-mi numai pacea care-mi lipseșce,

Pacea adâncă ce mi-ai răpit!

Ia-mi suferințe aspre, turbate,
De-adânci chinuri vecinic isvor,
Țile amare, nopți tulburate,
Pline de tine, ș-al teu amor!

Putea să existe alt comentariu mai potrivit inimii ei, decât aceste cuvinte ale jalnicului poet Alecsandrescu?

Numai un suflet treznit și fulgerat până în temelie a putut să ceară numai pacea... pacea, alta nimic!

Și totuși a scris un condei celebru, că numai femeia știe iubi. Amorul pentru bărbat e episod, pentru femeie — viața întregă...

VI.

Dece ani espirară de când părăsi Slătianu patria, și juristul diletant ajunsese o capacitate alasă.

Ca apa ce doborâ pedecile omenesci, trecu el acele spinoase obstacule, cari mai cu seamă întâlnesc „ai noștri” când caută o subsistență în pământul făgăduelii, la frații transcarpatini.

Cu entuziasmul eroului ce-ș taie prin ordele păgâne calea către sântul mormânt, dobori el fumuri, prejudețe și neîncredere; învingând adversarii prin arma științei, și tenacitatea caracterului. Triumful nu-i seceră remunerarea meritată, dar atragând atențiunea specialiștilor, i înlesni obținerea unui post mic.

Dar când ambițiunea poftescă susul culmei, trecând ântăia treptă, nu se oprește.

Însă în stămpărarea setei și în îndestularea cu sine, el fu năpădit de dorul a-ș vedea patria și măicuța.

Rentors în locul nașcerii, el fu primit bine pretotindene și făcut cea mai bună impresiune încâtușind ori unde prin francheta distinselor sale individualități. Estasul mai mare însă se produse în familia Smêrdan.

Mama răpită de bucurie, își felicită fiica cu lacrimi. Da! așa un soț, așa un ginere aștepta ea!

Din îndemn propriu ori inspirat, el încă i onoră cu mai dese vizite. Dără pentru că acolo nu eră molestă de politică. Dar în sfêrșit cine știe, pôte și din alta cauză. Evelina eră frumoasă, bogată, și își desvoltă totă știința spre a deveni cât mai drăgălașă.

Se învioșă și el și veselă lui întăria speranța mamei, că nu peste mult Hymen va înrolă sub flamura sa asta păreche de învățați.

Elmira, martoră preliminarilor de primire, cunoșcea speranțele legate de acesta întâlnire. La plecare i pără rău d'a nu putea asista la sosirea lui Slătianu, doră mult să vedă jucată acesta comedia bine studiată; dar acuma, rentorsă dela băi, eră atât de apatică, încât nu mai pofti a-l vedea.

La ce să fi și dorit? Ce eră mai natural de cât ca sêrbătoritul Slătianu să fie uitat de mult prietenia învățătorului Scurtescu?

Și ce dore mai afund, decât salutând pe un vechiu amic, să fii măsurat de-a lungul cu întrebarea: „Cine ești?”

Esperințe de acest soi au avea destule, ba acele i se îmbogățiră cu o epistolă a lui Iancu, carele i comunică cât petrecu Severin în orașul lor.

La ei nu se duse de fel. Dără pentru că petrecea mult la dna Dărăvescu, care imprașchiase foile unui roman, foarte umbros pentru reputațiunea Elmirei.

Asta veste, de ce a înmărmurit ființa unei învățătoresce? De ce i-a albit buzele, și i-a răpit resuflul?

Direcțiunea vieții, sucirea ce iau dispozițiunile noastre bune au rele, atêrnă de comun dela întâmplările și lovirile ce primim.

La unii ômeni influințeză iritator, la alții nimictor, și ier în alții deșteptă simțeminte mărețe.

După martiriul ce îndurase, contra urieșelor încordări, Elmira nu găsi blăstêm ori afurisenie; cu sbuciumare sufletescă se rogă: „Nu pot Dăcule, nu pot!”

Ce nu putea ea? Să uite pe Severin, ori să nu-ș resbune pentru ticăloșia Martei? Ce-i făcu lui, și ce ei, că o persecută așa de nverșunat?

Și unul și altul i amăgiri odată credința; la ce o râniră acum a două ôră?

O luptă crâncenă prinse mintea cu inima; rațiunea cu simțirea.

În nebune ispite vru să descopere lui Severin grozava seducțiune; să-i spună cu gura, că vorbele Martei sânt calumnii diabolice. La genunchi i s'ar fi aruncat strigând: Oh! nu crede... nu crede... rafinata creatură vră să me desprețuești!

Ceea ce scădea volburosele ei agitări, redându-o în marginele judecării, eră schintêua orgolului și-a pudorei.

— De a crezut el rău despre mine, timpul și impregiurările i vor areta, că a greșit. Sôrtea ne-a mai aduce la olaltă. Dar vai de mine! de i voi merge înainte. O vecinică suvenire, o vecinică adorare, mai mult nu-mi permit! — Țise ea secată de forța suferinței active.

În curênd ea se convinse, că ursita dispuse altcum. Ea primi o hârtie, ce i se trimise direct, de un prieten ori dușman, cine știe?

Eră anunțitul de cununie a lui Severin cu eleva sa.

Nici o linie nu se mai redicără agitările sufletești ale Elmirei, instinctiv ghicise, că așa și nu altcum va fi desnodământul intrigei.

— Eu am redicat lui altar, el ei, ea altuia... și așa merge, — șopti ea amaric.

Închisă de resignare, dar îmblândită de o dulce melancolie, rămănea nemișcată, când figura Evelinei și-a lui Slătianu treceau ca umbre pe lângă feresta ei. Accentele vioșiei lor strebăteau neobservate, ca plânsul în mijlocul tângului.

Nu hrănise ținte egoiste față de Severin, nici că îl prețuisese pentru starea ori junia sa. Ideal i fu; idealul făptuit ce numai odată întelneșce femeia în asta cale de prav și țerînă.

În golul interesului, din pustiul sufletului i se opriă mintea la Marta. Un fulger de ură o isbiă, un fulger de resbunare neimpăcată.

— Fabula povestește, că șorecele a scăpat un leu; eu Țic, că șorecele va dobori un leu! — monologisă Elmira.

Și nu eră o amenințare deșertă, fetița de odinoră eși fetă resolută a-ș apêră onorea!

Prelegerile de după amêdi se scurtară, sistând Evelina cêsul manufacturilor, pentru ca sororile să petrecă în chilia comună.

O înduplecase Slătianu. Avea drag neôșa românescă a fetițelor, și des le cerea informări despre progres.

Dovêdă eclatantă, că interesarea lui se apropiă de profetiă generală, că el și Evelina erau destinați unul pentru altul.

— Aveți o institutrice conșciințosă, — rostiă el, examinând sporiul fetițelor.

— Ființele îndopate cu necaz, sânt totdeuna așa, — filosofă dna Smêrdan în fundul fotelului.

— Adevêrat! — afirmă el. Apoi sârind la alta temă, întrebă:

— Institutricea dvôstre pare prê retrasă...

— E de vêrstă, și foarte stêngace. Evită societatea, din lipsa tactului și-a limbilor mai culte...

— Lipse pe cari să le binecuvêntăm. — Îngână

Slătian șiret. Dincolo de Carpați mania formelor și-a limbilor străine m'au scârbit...

— Bine, dle! — observă Evelina, — prin ce distingi pe omul cult din cei proști și primitivi, au nu prin limbă și civilizațiune?

— Ba da! Mai mult însă prin virtute și nobleță sufletescă, — răspuse ei.

— Și decă nu le poșede?

— Dșoră! fără virtute nu există o adevărată institutrice.

— Dar lasă! Persoana ce instruază fetițele e bună, de și lipsită de nobleță virtuții. Egoismul o împinse a suci și crierul fiului nostru! — apostrofă Smêrdănesa indignată.

— Atunci e o comediantă, — dîse Slătianu.

— Ier eu, mamă, it spun sê nu uiți dîcătorea: căsătorile se legă in ceriu! — rise Evelina punându-ș pëlêria de florentin, pentru a eși in odorul grădinei imbelșugate de cele mai variate soiuri de roze.

Sub azurul firmamentului recită ea totdeuna o romanța pasionată, echo fidel al simțirilor din pept. Mai cu sêmă declamă măiestros „Rappelle-toi“ de Alfred de Musset.

Gestul și mimica erau escelente, dar dedicate: poetului ori cavalerului ce o însoacă?

Nici odată nu li se conturbară aceste fantasări tinere; ea și el plutiau in frumșețile naturei.

Și Elmira eră in grădină, dar din unghetul ce da spre țerine, nu vedea nici audia ce se petrece in centru. Nime nu strebătea tufișul de iasmin, nici ênsuș Spiru, care o urmăria ca ogariul.

Degetele-i subțiri redicau acul, din când in când se opria la câte un gând fugaciu. Atunci la ultima rază ce auria regiunea, se scolă stând față cu apusul, ca cu un altar sânt.

La o asemenea priveșce iș simți mânia cuprinse din dîrêpt. Un bărbat innalt o privi esclamând:

— Elmiră, dta aici? Au nu me mai cunoșci?

— Oh! da, dnule Slătianu; îndată ce mi se rosti numele dtale, mi-adusei aminte...

— Dar, pentru Dșeu! cum veniși aici? — întrebă el conducându-o la o bancă.

Ea istorisi scurt. El ascultă emoționat, reîmproșpetându-și vorbele dnei Smêrdan. Înclinându-și capul, mai de multe ori impută Evelinei, de ce nu-i spuse că învățatorita este dșora Scurtescu?

Schimbând fețe gângăvi ea in perplesitate:

— Cugetam că ți-i... străină...

— De ai șci, cât am petrecut in cercul iubitorilor ei părinți! E mult de atunci... Eră mică... O numiam mica Elmiră!

În ochii ei se furișă o lacrimă, dîcându-și: Îmi pare, că a fost ieri și totuși este mai mult de un deceniu de atunci.

De ar fi dîs ea un seclu, încă nu minșia; credea a fi trăit atata și a nu fi suferit mai puțin.

Slătianu ținându-i încă subțirile degete, ceru informări despre părinți și frați...

— Fratele lancu in anul viitor va luă băcălauriatul, ier Lia ca o sdravênă econonă desfêta pe mult iubiiții noștri părinți...

Elmira devini dînsa ierăș, Elmira de odinioră, și nu mai părea o guvernantă. Ênsuș glasul i resună in alt timbru, ne mai audit sub acoperișul dnei Smêrdan.

Și cum innălta Slătianu pe toți ce poședeau cunoșcința lui, așa fu și învățatorita cu un cap mai innălțat in opiniunea multora.

Absolutismul stăpânei se topi inaintea ospelui; ori când întrebă el de Elmira, ea trâmitea fetițele sê o chieme.

În modestia costumului întunecos se apropiă dînsa cu pași lini, ce potențiau grația umbletului.

Fără a-ș perde cât de puțin din serioșa melancolie, făcea parte din societate in un mod ce nu jigniă mândria ori jalusia dnei sêu dșorei Smêrdan.

In preșenta ei Slătianu alegea conversarea și musica, ghicind aceea ce o distrăgea și pe ea. De cantă Evelina, el întorcea pagina, dar privind la Elmira cu o mută compătimire. De se punea Spiru langă ea, el prin o nimerită inspirațiune isbutia a-l scolă.

Inamoratului flăcâu i veni suspectă acêsta purtare, și ori cum tindea s'o curme, viclêna mamă nu lăsă.

— Ce vrei, băiete? Slătianu e bărbat de lume; șcie cum sê intimpine și cunoșcințele de jos. Onorea și totă atențiunea le dedică el sorei tale; celeialalte picătoreșce numai sfărîmături de milă, — i dîcea dînsa.

— Dar ce are el sê me scôle de langă ea?

— Nebune! it dă sê înțelegi, că ea e pre puțină pentru tine!

— Mie alta nu-mi trebuie...

— Spirule! Spirule! it faci de cap.

— Sê nu-ți dai tu cu planurile dtale! — raspuse îndêrêtnicul fiu.

— Taci, că me omori! — dîse ea, zărind niște cunoșcuți ce veniau a gratulă pe Evelina cu lingușire.

Fêta respingea cu suris felicitările, ier mama se inclină afirmativ.

Ce-i drept, cestiunea nu se desbătă între ele și Slătianu, la ômeni culți așa ceva nu e uz. El sta și cam rezervat când ele făceau alusiumi; in treburi de aste învățării nu sânt guralivi.

Eh! ori cum, realizarea ambițiosului vis le umplea de fericiri nemărginite. De fericiri ce creșceau cu expirarea concediului lui Slătianu.

Mult nu mai putea nici el trăgână. Declararea i se așteptă cu nerăbdare.

Eră in sêptemănilor din urmă, când visitele lui Slătianu se rărira. Afabilitatea însă nu-i se schimbă, cu Evelina conversă și acum, dar de Elmira nu mai întrebă.

Dela roze la roze însoacă pe dșora ce compunea înmănușată o ghirlandă.

— Flôrea mai frumoșă de aici păstrěză-ți-o la despărțire, — dîse Evelina cu grație cochetă.

— Sper a duce cu mine flôrea mai prețioșă, — raspuse el căutând spre desișul de frasinii.

Dșora tresări. De ce nu cercă el la aceste cuvinte privirea ei? Eră greu cu inima plină sê asculte o altă inimă și mai plină.

Iș puse brațul in a lui, cu scop de încurajare. El o privi întrebător, dar nu respinse favorul ei amical.

Luna eșise pe ceriu, zefirii adiau, umbra Elmirei se vedea prin perdelele lăsate.

— Nopte bună! — rosti Slătianu la ușa salonului. Nu intru, dșoră, dar predă complimentele mele dîmnei!

Așa straniu și deosebit fu el in asta sêră, cât Evelina la grumazul mamei esclamă: „Oh! amorea unui învățat e profundă ca Vesuvul... nemărginit ca eternitatea...“

In ziua ce urmă, de langă riu contemplă Elmira munții îndepărtați. Elevele alergau după tufele de smidari, încolo pe drum treceau niște care intr'un nor de pulbere, ier mai in jos ciurda vitelor comune odihniă imprășciată.

La tôte se opri privirea ei, dar la „patria lui“ mai mult.

Îș dîsesse la început, că nu-i permis să se ocupe cu el, când altariul i desparte și o alta femeie e la drépta lui. Dar gândise ea cândva cu alte scopuri, cu alte pretensiuni, afară de o adorare sublimă și curată? Speculase cândva la starea ori poziția lui, după cum speculară alții?

— Nu! nu!

Se convinsese dară, că nu e crimă, nici păcat a păstră tot acele simțăminte îngerminate în „dîlele cu sóre“.

Nu avuse pretensiuni la el, dar în un cés greu dîse: „Ce-a fost a trecut, séu va fi în veci!“

Acest „în veci“ i reclamă vieța ca jertfă, însă nu o înfioră a rămâne credincioasă!

Ierăș i se rupse meditația prin o mână ce cuprinse pe a ei. Ca mușcata de viperă se întorse, creșdînd, că este Spiru, care percurgea ușor distanța între căsarmă și casă, pentru a o surprinde în retragerile ei favorite.

Dar eră Slătianu.

— Mi-i greu să te las acolo, — începî el aretînd casa.

Elmira îl privi fără să pótă dîce un cuvînt, dar pe față-i se scurseră două lacrimi.

— Veđi, cât ești de nenorocită, — reluă el.

— Nu nenorocită, dar esperințele nu-mi petrificară încă inima așa, cât să nu simt părere de réu la despărțirea unui prieten adevărat!

— Elmiră! — esclamă el, — vrei să te încređi mie?

— Dtale?

— Da! ca bărbat...

— Nu înțeleg...

— Ca bărbatul dtale legiuit!

— Glumești? — întrebă repășînd.

— Cu ce am drag, nu glumesc, — răspuse cu deplină serioșitate.

— Evelina ține așa neclătît la dta...

— Regret a fi auđit așa tărđiu de speculațiunile dnei Smérđan. De șcieam mai de mult, me feriam, precum te-am șciut ferî pe dta de — Spiru.

Un stan se prevăli ae pe peptul Elmirei, prin asta descoperire francă. Spiru i eră urît în suflet, se miră numai de tenacitatea nădejdei sale.

Ambii tăcură o secundă, ascultînd murmurul tazelor. Fetițele erau mai departe, pulberea întunecase drumul, pe lângă ei tufele adiau aer recoros.

Slătianu intrerupse pausa dîcînd:

— Me iai cu sarcina acestor ani?

— Cât ești de bun! — răspuse ea. Mulțam... mulțam!

— Mulțameșce luându-me!

— Ar fi espresiunea unei compătîmîri generóse!

— Cine-ți spune, că e compătîmire, și nu iubire?

— Oh! ce nenorocită lovitură pentru...

— Nu-ți pângări buzele numînd niște ființe serace de simț. Fățărniciile ceremonioșe le-am desprețuit ori când. În femeie caut un suflet care să întregescă pe al meu, prin cándórea și virtutea sa. Elmiră! de dta m'aș crede înțeles, unde și cum vrei să ne aședăm vétra?

— Nu pot! — șopti ea în batista ce duse la gură.

— Fi geniu... stăpână; nu sclava unor ómeni lipsiți de nobleță...

— Nu pot!

— Nu ești liberă?!

— Liberă da! și totuș... legată!

— De cine?

— De neputința de a iubi pe altul...

El o privi suprîns, apoi dîse:

— Eu plec...

— Nu te mai ved?

— Nu voiu plecă în ascuns. Îmi ieu adio numai dela visul de a poșede o Elmiră...

Apoi puse o sărutare ferbinte pe mâna ei ce tremurá, și se despărțiră. El privi lung după ea, ce se mișcă încet pe cărarea chivită de busuiocel înflorit.

Dar înainte ei ajunse acasă Spiru, care în tufa de smidar fu martor celor petrecute.

Ca bălaurul se aruncă asupra mamei, învinovățîndu-o, că a primit pe vagabundul învățat ca să-i răpescă mirésa cu făgădueli...

Fulger și trăsnet nu sdrobiau mai teribil pe dna și dșóra Smérđan, decât detaile scenei de lângă rîu.

Eșplicându-le fals, tot cuprînsul grosolan al lecsi-conului lor de afurisenii căđu ca o lavină pe capul Elmirei. Ca șerpele călcat de rotă țîșniá mama, ier Evelina cu pîrul despletit împlorá ceriul a pedepsî intriganta creatură.

Cineva grăi Elmirei, că peste o jumătate de cés soșeșce trenul. Safta i recomandă a-ș spêla fața cu apă rece, apoi se puse a-i pachetá efectele. Numai dela ea îș luă remas bun, toți alții o batjocoriau de după ușile incuiate.

Nu mâniașă, dar cu ochi stênși, mai reprivi odată spre orașelul ce-l părăsiá pentru totdeuna. Eră ca o iconă cu case mărunte, cu jirăđi de paie și de tulei; cu ómeni sufulcați la șeitău, și cu câni ce lătrau un biet cerșitor.

În apropierea garei, după un gard părășit săriră Lena și Mărióra înainte ei.

Iubitórea atárnare și lacrimóșele alipiri înmoiară simțirea învățătoresei. Sărutându-le cu dragostea ce o întărise a suferi atátea, le dîse: Rămăneți cu Dđeu, dragele mele!

Și se urcă în cupeu.

(Va urmá.)

Emilia Lungu.

Cu ce dor...

Cu ce dor te-am așteptat,
Dragă, pân' ce-a înserat,
Și pe drum me tot uitam
Și cu jale tot spuneam:
„Dómne, óre ce-am greșit,
De-așá greu m'a pedepsit?”

Când ar șci ce mult amar
E s'aștepte însedar
Un biet suflet chinuit
Și de gânduri greu muncit;
Când ar șci ce lungă pare
Điua cea de așteptare!“

Și cu peptul plin de dor
M'am culcat. Încetîșor
Un vis dulce m'a cuprîns,
Și tot chinul l'a învîns.
Am visat, că me iubești...
Dragă, să nu me trezești!

Matilda Poni.

Nópte bună!

Regimentul român Bucovinean nr. 41 în Bosnia.

— Schiță. —

(Înceiere.)

Inimicii au lăsat numai morții, răniții i-au luat cu sine.

Tot regimentul se adună sus pe deal în tabera ocupată a inamicilor și plin de lacrimi și de emoțiune se îndreptă colonelul vitézului regiment către soldații sei și le dice, că-i mândru de a fi comandantul unui așa de frumos și vitéz regiment.

O bătălie are și părțile ei umoristice. Pe un voluntar pe un an, jidan, îl întrebă căpitanul companiei lui, cum de s'a purtat el așa de voinic în luptă? Ovreur răspunde plin cu mândrie: „Vețend, că nu-mi fac nimică glonțurile inimice, am început a alergă împotriva inamicului; și nentimplându-mi-se nici acū nimică, alergasem încă mai iute, până ce ajunsem între cei d'ântăi în lagărul inamic*. El a fost decorat.

Dară un căpitan de un naturel de regulă șagaciu, se irită foarte mult, că glonțele inimice puțin că-l respectă, ei tot cad lângă și după densusul, o ne mai auțită insubordinație! „Pfui“, duse el în urmă necăjit, „nu veți, că e aici căpitanul...“

Fugărind pe inamicul, ajunsese divisia la Rogalița. Inimicul însă a dispărut. În Rogalița stătă ea până la 2 octombrie a. a. Pe vremea aceea se respândi vestea îmbucurătoare, că regimentul Bucovinean va să se întorcă la Serajevo, însă pe urmă sosi porunca, să înainteze spre Visegrad. Când erau soldații încă la Brood, se vorbiă, că Visegradul e din natură o forteretă greu de cucerit și insurgenții s'ar fi întărit așa de tare, că s'ar pute măsura cu Gibraltar. Câți din sërmanii soldați se vor ucră viu pe zidurile d'eremate?

Într'a 2 oct. 1878 la 7 ore deminătă plecă divisia din Rogalița spre Visegrad.

Stânci uriașe se rădicau din amêndoue părți ale drumului, pe unde pășiau Bucovinenii. Drumul eră acoperit de bolovani sfărâmați din stânci și de aceea se înțelege marșul eră foarte greu. Ore întregi mergeau ei între șiruri de munți gigantici, cari răpiau sërmanilor până și rațele sôrelui. Între lanțurile aceste de munți fără sfêșit au devenit sërmanii soldați tristi. Pe la 3 ore d. m. ajunseră ei într'o vale strîmtă impresurată de munți acoperiți de păduri negre. Aici s'au aședat ei în taberă. Câteva case pustie erau la pôlele munților și brigadierul brigadei antăie se aședă într'ensele cu stabul lui. Soldații ca de regulă sub cerul liber. Dar o casă eră încă locuită și asta au observat ochiul milităresc și unii dintre soldați aveau îndată și o idee bună. Îndată ce au lăpêdat ei tornistrele, s'au repețit spre ea, ca să capete ceva de mâncat; sërmanii erau flămâni și de demineta n'au mâncat nimică.

Sërmanul locuitor al ei, un turec, sta la pragul ușei și zărind ceta de locuste, ce veniă, să ascunse în casă sub 2 poloboce de brânză. Din gura voinicilor se auți un strigăt unanim: „Ura! după el. Ura! pe poloboce“. Asalt mare! Polobocele sânt resturnate, învinse, fundul desfumat și o sută de mâni se cufundă în ele. Brânza trece din poloboce în brodsacuri. Dară sërmanul turec ședea pe călcăi și murmuriă: „Allah! Allah!“ Lângă casă se mai află și o pivniță și instinctul milităresc a descoperit numai de cât în ea barabole. Se face și un asalt și mai puternic decât cel d'ântăiu pe pivniță. Unii intrau în ea prin ușe, alții și prin pârrete. Cinci minute în urmă pivnița eră deșertă, pustie, dară și turcul despăgubit cu bani: soldații plătiră, ce au luat fără multă ceremonie.

Séra mâncau soldații o menage, care putea să fie

servită și la mēsa unui pașă?! Me rog: o supă cu orēz și cartofle, carne și apoi, finis coronat opus: brânză friptă. Și după asta rum și tutun câte 2 cruceri.

Sêracă cătană! modeste-s poftele tale și mai modeste-s mâncările tale!

Dar semn rēu! când cătanele mânăcă mult. Căci asta e semn de bătaie. Înainte de a merge în foc, se hrănesc cătanele cu tôte cele.

La 11 ore se porni brigada înainte. Pe la 1 oră am ajuns pe vârful unui munte acoperit de brați, din care se vedea într'o vale adâncă Visegradul. Lângă tērg sta un del înalt, cu cōste pieșe în partea spre tērg și pe vârful lui se vedeau întărituri.

Generalul Samet, divisionarul dela 2 oct. în locul bolnăvitului Veczay, și brigadierul Armand König și întregul stat major studiau prin ochene pozițiile inamicului, pe când soldații așteptau cu inimă palpitândă comanda de atac. Se comandă, ca batalionul al doilea al regimentului Bucovinean să înainteze cât se pōte de pe ascuns și să atace forteretă. Batalionul se scobori de pe vârful delului pe costa lui. Costă eră pieșă și de pe vârful ei se perdeau privirile într'o gârlă, unde se pare a fi nōpte vecinică. În gârlă mai huiă un pēriu. Soldații se prindeau de crengile tufelor, scoborindu-se, și la fieșce-care paș. alunecau piciorle în gârlă, unde acela ce pică de sigur află un mormēt. Scoborindu-se ei pe cărare, treceau pe lângă o stâncă dreptă ca zidul cu capul acoperit de tufe, cu cōste străpune de crepături în cari se plodiau ulii și vulturi. O buhă trețită din somnul ei prin sgomotul, ce făceau soldații, sbură într'o gaură și fâlfaia de asupra capetelor lor. Ore să nu fie asta vre-un semn rēu!? Unii făceau cruce cu: Dōmne ajută! Vom vedē, ce-i!

Gârla fu trecută, soldații ajunseră pe costa unui alt del. Delul acesta se sfêșia după o lungime de vre-o 2000 de pași ieră într'o stâncă și sus pe stâncă se află fortificația. Costă delului eră acoperită de tufe dese. Batalionul se desfășură în cărduri de bătaie și înainte spre fortificație prin tufe. După o oră de marș forte greu prin tufe s'au apropiat ele ca la 200 de paș de fortificație. Dară ce să veți? Fortaretă eră deșertă, și în launtru se află celalalt batalion al regimentului Bucovinean, care se uită prin gaure, pe unde împușcă tunurile, la orașul, care zace la piciorle stâncei. Acest batalion avea să tăie ori ce eșire a insurgenților din forteretă, și fiind marșul lui mai puțin greu, observă mai antăiu desertarea ei și o ocupă îndată.

Nimic nu remase în forteretă decât numai o căldare plină de carne prōspetă, de unde se conchidea, că scurt înainte fortaretă eră încă ocupată. Se mai vedeau urmele roților tunurilor pe pământ.

Bucuria eră nespūsă, vețendu-se în posesia unei poziții, a cărei cucerire ar fi costat multe sacrificii.

Din forteretă se vedeau până și ulițele tērgului, însă nici un suflet de om. Afară de tērg însă se află pe o colină tabera insurgenților. Numai fumul, ce eșia din corturile lor, trădă presința lor.

Într'aceca începea a inseră, și operațiunile fură amēnate pe a demă și. Pe un demă care se află lângă forteretă, se culcă regimentul, soldații se inodiră în mantale, tornistra sub cap și dormi creștine! Dar de demineta n'au mâncat nimică sërmanii. Ce să veți? Unul câte unul se scōlă și se perde în întunericul nopții. Încotro se duceau ei? După 1 oră reveniau ieră, fie-care cu căciulă și brodsac plin de făină de păpușoi, brânză, mere, perze etc. Un foc mare se făcū îndată și mămăliga, peșdla se găti. Soldații se culcară și adormiră numai de cât, căci sentinelele de pe împregiur i pădiau. Dară pe la miezul nopții se treți tōtă tabera de o împușcătură. Se auți încă una și

apoi ier altă. Tôtă tabera fu alarmată: trimbițele sună, tobele bat. Tabăra e atacată! Soldații sar în picioare, încing curelele, pușca pe spate și stau gata, de a înaintă după trebuință. Însă împușcăturile încetară.

Se trimete o patrulă la espionare. Dar ce referă ea? O patrulă dela batalionul al treilea a regimentului Bucovinean se întâlnește cu o patrulă a insurgenților și sloboși câte-va glonțuri asupra-i. Se porunci ca să se culce soldații ieră.

A două și se dase comanda, ca să se gătescă regimentul întreg, căci s'a atacă tabera inimică. Eră o cătă desă, și se duse, că îndată ce se va imprăstia ceta, va începe atacul. Pe la 10 ore demineta sosi o ordonanță dela divisionariul cu o poruncă în seris, ca regimentul să părăsescă tabăra. Acuma mergem în foc, își gândiră soldații, și toți făceau semnul crucii, pornind în marș.

Dară nu eră așa! Căci insurgenții vedând puterea cea mare, ce înainteză asupra lor și încungiurați fiind din 3 părți, au recunoscut imposibilitatea rezistenței și au apucat la fugă.

În tabăra insurgenților s'au aflat numai 15 tunuri, și o grămadă de puști și patrone. Regimentul a făcut intrare triumfală în orașul Visegrad.

Orașul Visegrad este foarte frumos așezat. Se găsesc ruine de un castel vechiu, un pod de piatră zidit în stilul bizantin de pe vremea trecută. Riul Drina curge lângă ruinele aceste. O regiune foarte romantică!

Brigada a două remase în oraș; pe când cea întâie constând din regimentul Bucovinean și cel din Oradea-mare, se porni mai departe pentru a fugări pe fugarii insurgenți. Brigada i fugări până la 6 ore seră, fără să deie vre-un turban. Se vedea numai, că pe unde au trecut ei, remas-au semnele vandalismului lor; telegrafurile erau stricate, casele prădate și pustiite. Brigada se opri la satul Dobrunia, care odată va fi fost un oraș frumos. Se află încă ruine de un castel zidit ca cuibul vulturului sus pe vârful unei stânci.

A două și demineta se porni brigada mai departe în urma insurgenților. După 3 ore de marș ajunse la Mocro-novo, care este așezat la granița Serbiei și pašalicului Novi-Bazar. Aci se opri brigada și stetu 8 zile, pădind granița. Într'a 13 oct. vini porunca a se întorce la Dobrunia, unde se vor zidi colibe din pământ și bărne și după cum se vorbiă atunci, se va iernă. Zilele-s tot frumoșe, numai nopțile-s cam reci.

Dară în pustietate e o scumpete neauđită. O pâne de orz și negră ca lutul, se plăteșce cu 1 fl. v. a., câte va file de hârtie 50 cr. v. a.

Până într'a 24 oct. 1878 păzi regimentul Bucovinean la Dobrunia granița Bosniei spre Serbia și Turcia. Vedetele regimentului se uitau și nopțe spre pašalicul Novi-Bazar, ori de nu se zăreșce pe orizont vre-un turban neprietin. Dară glonțele austriace au băgat la Glasinaț atăta spaimă în haita turcescă, că nu mai cuteză nici unul să calce peste Lim, riul, carele desparte Bosnia și Serbia și Novi-Bazar lângă Dobrunia, Caraule, Dranovitz și Mioisse.

Tôte aceste locuri au fost înaintea rescôlei Bosnecilor sate în flóre, dar acuma sunt pustietăți. Numai după grădinele îngrădite și stogurile de fân și fructe se mai cunôșce, că locurile aceste erau locuite odată.

Multe mere și pere au mâncat sërmanii soldați în aceste pustietăți din aceste grădini, și multe nopți au odihnit ei în fânul acela, fără să fi putut mulțami ei stăpânului lor. Sërmanul! El putrezeșce pôte ca și fânul lui într'o gârlă, străpuns de iataganul turcesc.

La Dobrunia săpau soldații colibi în pământ, strîngeau lemne și îndreptau drumurile și podurile spre Visegrad, ca să fie cu puțină a trimete regimentului pro-

viant. Regimentul eră cufundat într'o melancolie negră. Întru adevăr! a iernă într'o pustietate, între munți înalți, stânce gôle, departe de casă, părinți, surori, nevastă, astă este mai mult de cât o pôte suferi chiar inima împetrită a unui soldat. Dară seră într'a 24 oct. eră mare veselie în tabăra regimentului. Se vesti porunca comandantului suprem al armatei, după care regimentul avea să se întorcă numai decăt la Serajevo și se remăia acolo în dislocație. Lângă vetre se vedeau până târđiu noptea fețe suridende, se auđiau până târđiu doine duiose.

Într'a 25 oct. demineta la 7 ore s'a pornit regimentul din Dobrunia, dorind cu toții să nu mai vedă acest loc. La 12 ore ajunse el la Visegrad, unde inoptă. La 26 oct. eră la Han-Samez, la 27 la Pod Romania. Aicia vedură soldații Români pozițiile, ce le-au luat cu asalt; dar au vedut și colinele împodobite cu cruci, — cruci pe mormintele bravilor noștri, cari au cădut acolo! La 28 au fost regimentul la Mocro, un sat „mocro” în adevăratul înțeles slavon al cuvântului. Abia că ajunse regimentul în sat, vini o plôie, cum vine numai tòmna. A plouat dela 3 ore d. a. până a două și demineta, și soldații au stat în plôie și au dormit în glod.

A două și pe la amedă-și zăriră soldații de pe delul urias, ce desparte Mocro de Serajevo, turnurile svelte și albe din Serajevo. Nu șciu! ori de ar fi făcut asupra soldaților acestora Viena și Parisul o mai mare înriurire ca Serajevo, care abia s'ar puté mësura cu Cernăuțul, dar pôte nici atăta. Dar nu-i de mirat, când omul nu mai vede de o lună de zile nimic alta de cât numai păduri și gârle și bolovani.

Căt de mândru pășiau soldații prin orașul Serajevo! Eră o și frumoșă, sôrele ardea ca în luna lui august, dar stradele mândrei Serajevo erau innecate în tină. Musica regimentului cântă marșul lui Radetzky, călcând până în genunchi în noroiu, și bravii Kellneri pășiau cu „capul în sus”, improșcându-se până peste obraz cu tină.

O! Serajevo frumoșe-s turnurile moșeelor tale, frumoșe-s delurile, de cari par că te ții lipită, dară stradele tale? Sistemele cele mai nôue de puști și tunuri sânt bine cunoscute în Serajevo, dară ingineria, dar macadamul și trotoarul?

Îl vor introduce Austriacii!

Două batalione ale regimentului remaseră în Serajevo, cel al treilea se trimise la Ilgie, un sat în apropierea Serajevei, la îndreptarea drumurilor. Atât la Serajevo, cât și în Ilgie se împărți regimentul prin cvartire, prin vile ori case, unde numai se putea.

Dară ce schimbare!

De 2 luni n'au dormit sërmanii într'un pat, n'au stat sub acoperiș. Și acú zac soldații pe strosac, calcă pe podele, sânt scutiți de plôie, stau lângă sobă.

„Sobă, strozac”! aceste-s cuvintele, care esprimă un paradis pentru sërmanii cătănoi, aceste cuvinte sună pentru dênșii ca milioanele la urechile bancherilor.

Așa ședeă o jumătate de companie într'o vilă din Ilgie, care aparținea unui turc bogat din Serajevo. Dară ea nu-l indivieză! când zac soldații întinsi aicia pe strozac, ei sânt mai fericiți decăt cum au fost el în ziua cea mai fericită a lui. Acest turc avea 6 femei, cari locuiau în vila acesta. Adeca aicia eră un harem turcesc, dară acú părăsit. Nu-s otomane, nu-s scortie pe podeli, nu-s oglindi, ci numai păreți goli. Pe unde căleau piciorușele dalbe a odalișcelor, tropotesc acuma ciobôtele potcovite ale flăcăilor noștri.

Și totuș e o mare deosebire între Serajevo de acuma și cel de pe vremea, când au fost soldații noștri pentru întâia-și dată, când se duceau la luptă la Glasinac. Atuncia se vedeau prin ulițe numai cătane,

cătane de toate culorile și abia câte un turc mai dâr, care umblă pe furis, tulpinându-se lângă ziduri, par că ar fi furat ceva. Abia că se zăria pe ici colea câte o înfășurată și înbrăcată, de nu puteai deosebi, ori e o ființă omenescă sau o nălcuire. Și acuma? Bosneii mai înainte refugiați prin Croația, Slavonia și toate țările limitrofe, precum și cei ce au apucat armele în contra Austriei, au revenit acasă după învingerea insurgenților și amnestia acordată acasă și s'au apucat de gospodăria, ca cum nu s'ar fi întâmplat nimic.

Aș putea dice, că n'a ramas nici o urmă de luptele nesdrăvane, la cari s'a fost încins o armată regulată, dar slăbită prin lipsa de toate feliurile, și o cetă de nedisciplinați și jumătate sălbatici, dar puternici prin fanatismul lor orb, ce i-au condus. Cea mai mare parte a poporăciunii a început a se deda cu Austriacii, vedând și recunoșcând deosebirea între stăpânirile lor de înainte și de acuma.

Soldatul nostru nu jăfuește, cum o făcea cel turcesc, nu măcelărește, cum o făcea tot cel turcesc, dar plătește tot și plătește îndecit mai mult decât pretuește lucrul ce-l cumperă și se arată plin de omenie chiar și față cu un turc invins.

Guvernul austriac din Serajevo ocârmuește cu cea mai mare cruțare. Fiind sémă de obiceiurile și de credința locuitorilor. Spre a câștiga simpatia lor, aședă prin posturi turci, cari după cultura lor sunt numai în stare de a ocupa un loc ore-care în administrația țării. E drept, că sunt puțini, cari știu ceva mai mult ca a cetii și a tălcui coranul. Șciind că religiunea este cel mai sfânt lucru pentru turcul, guvernul respectă ceremoniile religioase ale lui, și le serbeză chiar în cătva.

La 12 ore de amedă-și se aude în fieșce-care și de pe turnul moșei principale un cântec monoton, care este adeca compus numai din două tonuri. Un preot dice cu față întorsă spre resărit și cu mâinile întinse spre acolo rugăciunile.

Haremul e încă un lucru sfânt pentru ori ce turc: guvernul a dat o poruncă severă ca să nu calce nici un ghiaur de soldat în sanctuarul acesta.

Înainte abia se putea căpeta pâne, căci puținii neguțatori, ce mai remaseră după fuga obștescă a locuitorilor din Serajevo, vindeau numai fesuri seu halatcii ori cisme turcești. Dar acuma sunt vr'o 10 restaurații nemțești, arangiate încă în mod primitiv, dar unde poți căpeta tot ce pôte dori și un gastronom rafinat. Socotelele, ce se fac acolo, sunt cam complicate, dar mulți le primesc de bună voie, numai să mănânce odată după atâta vreme de lipsă ceva mai bun. Prin stradele Serajevolui se învêrtesc acū mii de mii de turci, negoțind, cumpărând, strigând cu o vivacitate obicinuită numai la Turci. Cei mai bogăți dintre comercianți sunt fără îndoieală Țințarii (Români); ei cam au rola aceea aicia, care o au jidanii la noi. Sunt mândri oameni, dar au puțin respect de sine. De vorbit nu vorbesc ei românește în public, ci în limba croată, care e aicia limba mijlocitoare între Turci și Creștini, și românește numai într'olaltă în familie. Totul are un aspect, ca cum acești Români ar fi o seamă misterioasă, care fuge de public. Să nu te miri, deca în cored i vei găsi renumiți slavi. Dară comerțul lor îl pricep. Și că ei au locuit mai înainte în Bosnia în număr tare mare, e dovedă esistența numele a câteva locuri din Bosnia, ca Pod Romania, unde a fost lupta dela Bandin Odeac, cum și a câtorva sate imprăstiate prin Bosnia, cum lângă Tusla. Ei locuesc acū în de comun prin orașe.

Câte odată se ved vr'o 5 seu mai multe femei, mergând toate la olaltă și învelite, de li se ved numai ochii. Sunt nevestele unui turc mai avut, care are de

unde se-și susție și 12 femei. Nimic nu e mai curios, decât cum se duce așa o cetă de femei învelite, să respire un aer mai curat ca acel al haremului. Cu privire ținute mereu în pământ trec ele în tăcere, evitând ori ce căutătură bărbătescă. La noi cere galantomia, ca bărbații să facă pe strade loc damelor, dară aicea încungiură damele pe bărbații. Orientul!

Fiind acū toate pacificate în Bosnia și Herțegovina, putea să se gândescă guvernul la demobilizarea regimentelor. În urma unui emis împărătesc se demobilisă totă armata din Bosnia. Reserviștii erau liberi de a se întorče pe la vetrele lor. Bucuria eră nespūsă în Serajevo și prin totă Bosnia și Herțegovina.

La finea lunei lui novembre 1878 eră în Cernăuț într'o nopte o lumație mare. Tot orașul stă în picioare și așteptă ce o să viă. Prin totă mulțimea adunată a omenilor se respândi vestea îmbucurătoare: „Sosec reserviștii din Bosnia!“ Ce bucurie în fețele tuturor, ce neastempăr, se vedă pe reserviști, pe acești învingători dela Bandin Odeac (Glasinac). ce ascept o să aiba acești oameni, ce n'au dormit nici o nopte în pat, ci tot pe câmpuri, în glod, prin păduri! Sunt ei ore încă oameni?!

Dară sosește trenul! Un vivat nesfârșit iese din toate gurile. Reserviștii sar din vagone, mulțimea se îndesă se-i vedă! Măsa de ospet e gătită la gară! Dară ei nu prę gusteză din mănăcări. Cu fețe galbene stau ei și privesc lumea și o admiră. Dar Cernăuțul a ramas tot acela! Se vede, că bucuria mare mișcă launtrul lor!

Dară ce se vede acolo? Rătăcește o femeie palidă dintr'un loc în altul, întrebând după al ei fiu, ce s'a dus în Bosnia. Toți o compățimesc, sërmana a înebunit! Fiul ei cădū la Bandin Odeac. Și de când a așdit ea, de asta, de atunci necontentit rătăcește prin oraș, întrebând, ori de n'a venit fiul ei? Și ier acolo veđi multe fețe plângânde, femei că leșină: ai lor au murit morțe bravă la Bandin Odeac, seu de strapațuri prin spitalurile Bosniei și ale Austriei.

Cu musică în frunte pășesc reserviștii în oraș. Mulțime de lume îndesă casarmele, unde-s adăpostati ei peste nopte.

A două și de demință Cernăuțul e în picioare; balconurile orașului se decoreză cu covore și flori, stęguri mândre fălfăesc din balconuri. Reserviștii se duc la măsa întinsă anume pentru dęșii într'o grădină a orașului; necontentit se aruncă lor buchete de flori și cununi; oficerul ce i conduce din Bosnia până la Cernăuți, e plin de cununi și de buchete. Dară ei pășesc tăcuți, cu linisce, până ce ajung în grădina anumită. Onorabilitățile Cernăuților împreună cu comandatul Bucovinei și Galiției generalul Mollinary, care se allă pe atunci în Cernăuți, intră în grădină, urând la reserviști.

După mėsă și după depunerea straelor și armelor în magazinul militar, apucă fieșce-care reservist pe a casă, la părinți, la nevastă etc.

Dionisiu D. Olinescu.

Suvenirii și notițe de călătorie.

(În Transilvania, România și Dobrogea.)

XXXIV.

Am întârziat mult cu continuarea suvenirilor mele de călătorie. Me rog atât redacțiunii, cât și tuturor stimărilor cetitorii, ca să facă bine se me ierte astă-dată, dându-le promisiunea solemnă, cumcă nici întârziare nica intrerupere nu se va mai întâmplă până ce voi fi gata de tot. Am fost îmbalșit de alte lucruri urgente cari reclamau a fi preferite și cari m'au silit să fac

acésta cam lungă intrerumpere. După ce cred, că-mi veți primi escusa, îmi reîncep firul suvenirilor mele intrerupt la nr. 1 al „Familiei” din acest an.

Dece zile am petrecut în Constanța, zile avute în scumpe suveniri și plăceri, cari am a le mulțumi mai mult, trebuie să repetesc, amicului Drăgescu și amicabilei sale familii. Timpul trecea cu o răpediune, o zi după alta. Eșiam des de demință pentru a face o preumblare pe malul mării, unde aerul era atât de plăcut și sănătos. Nu ve puteți închipui, cât de plăcută și ce impresiune favorită face o preumblare lângă mare chiar și în orele dela mișdă-și când pe alte locuri căldura este nesuferibilă, nădușitoare, pentru că aci găsești pururea un aer recitor prin vânturile line ce se formază la luciul mării în urma conturbării echilibrului aerului prin diferența temperaturii.

După preumblare îmi arangiam plantele recoltate, schimbam hârtiile și le uscăm în grădina otelului. Cu aceste mi se ivi și un necas. Mi se gătasă provisiunea de hârtie, înțeleg hârtie sugătoare, unicul soi bun pentru a uscă plante. Colind prin toate prăvăliile, însă nicăiri nu aflui hârtia ce-mi trebuia. Eram foarte necăjit, pentru că necăpătând hârtia trebuincioasă, aș fi trebuit să lapd o mulțime de plante, pe cari nu le puteam uscă.

Dar nu numai eu eram necăjit, ci și amicii mei. În fine un amic îmi descoperi, cumcă ar fi vedit în o prăvălie de tutun un soi de hârtie cu care n'aș pute ajut. Prăvălii de tutun (tabac) erau foarte multe în Constanța, dar ce tutun, fumatorilor mari li s'ar fi scurs inima după densusul, atât era de frumos și ieftin. Pe atunci încă era liberă vinderea, nu era încă introdus monopolul. Ne grăbim la acea prăvălie. Hârtia recomadată nu era chiar bună, dar bună pentru de a astupă un necas ca al meu, și era pe cât de rea, pe atât de scumpă. Ce era să fac, am cumpărat cum am căpătat.

Amicul de care am făcut amintire era dr. Diamandescu medic de plasă în Constanța. Un bărbat iscusit. Șcie mai multe limbi orientale pr. turceșce, tătăreșce, greceșce, bulgăreșce, apoi franțuzeșce și altele, șcie cântă cu mai multe instrumente și cu deosebire cu flaută.

După ce îmi isprăviam lucrul cu plantele, timpul restant până la dejun îl folosiam pentru scrierile mele, pentru corespondințele și notițele mele.

După dejun făceam excursiunile mele botanice în giur și pe malul mării, seu visitam orașul, portul etc. și în urmă luam baie.

• În o zi m'am depărtat mult dela oraș. Am fost apucatu-o tot pe malul mării spre nord-ost dela Constanța. În urmă am fost ajuns la o surpătură a țermurelor. Acésta surpătură se vedea a fi veche, căci era foarte avută în tofeliul de plante frumoșe. După ce am recoltat totul ce am avut să recoltez și mi le-am ordinat în hârtii, mi-am întins hârtiele cele schimbate pe un prundiș din apropiare pentru a se uscă la căldura sôrelui. Era o zi foarte frumoșă și senină.

Dar până se vor uscă hârtiile ce era să fac?

Valurile line ale mării păreau că me invită cu multă afabilitate să me scald în dênsele. Și de ce nu? Pentru acea zi era pré târziu ca să ieu baie în băile din port, unde eram cunoscut culocul de scaldă. În fine m'am hotărit să me scald aici. În lung și lat nu se vedea suflet de om, dar nici alte animale nu erau decât niște mici insecte și câțiva fluturi ce sburau din flóre în flóre. Nu trecu un minut și eram în apă. Marea era la margine foarte mică. Am trebuit să merg peste 50 de pași până ce am ajuns la afundimea trebuincioasă. Dar nu petrecui 2 minute în apă și o recelă mare me cuprinse prin ambele fluere ale picior-

lor. La început nu-mi puteam da sémă de acésta. Dôră apa tot acea e ca și în băile Constanței, tot acea mare.

Pe când reflectam și me încercam să-mi esplic acest fenomen, îmi veni în minte cumcă am cetit unde-va, că atunci când se receșce apa marină marinarii șciu cumcă se apropie o fortună. E bine, dar de unde să vină fortuna? me întrebam eu. Ceriul era senin ca laptele. Me uit la dreapta, la stânga, în toate părțile, însă nicăiri nu se vede un norișor... Dar pe când me uitam în toate părțile, deodată mi se opresc ochii de un punct departe spre resărit. Se părea, că pe mare pluteșce o cetă mai întâiu foarte neînsemnată. Însă cu cât me uitam mai lung la dênse, cu atata creșcea ca din poveste. Apa devenise atât de rece, încât n'am putut să mai rămân, decât voiam să nu capăt vre-o bôlă din recelă. Ies și me îmbrac, apoi ieu perspectiva și cu ajutoriul acesteia m'am convins cumcă acea cetă nu era altceva decât un nor carele deja devenise mai mare și mai negru.

Pôte acela va fi norul ce va aduce fortuna ce o prevesteșce recelă apei, cugetam eu. Dar să vie, ce-mi pasă, până va ajunge aici, și eu voiu ajunge în Constanța. Acel nor pôte să fie colo pe malul Asiei mici, o distanță acésta ce nici norii nu o pot percurge așa de ușor.

Așa reflectam intru mine, apoi începui a-mi adună și arangia hârtiile, mai culesei și niște interesante scoici marine (bivaloe) apoi o apuca pe picior.

Dar nu am fost apucat a pași 500 de pași, când o lumină vie ce veni din partea unde era norul me opri pe loc. Și când arunc privirea într'acolo, ce minune! Norul devenise un gigante, se înalțase la 45 de graduri peste orizont și era negru ca nôptea seu ca infernul lui Dante. Pe când priviam astfel incremenit, o nouă lumină se respândeșce din acel nor, o lumină de fulger carele în o clipită a percurt o cale în forma de zic-zac ce nici gândul nu o pôte urmări. Ce tablou frumos mi-se înfătoșă, interesant pentru un pictor. Valurile mării începură a lovi țermurile mai cu putere. Din toate aceste am înțeles, cumcă deu nu e glumă, o furtună se apropie; dar eu tot me mângaiam, că încă e departe, pentru că sunetul produs de fulger, adeca tunetului nu l'am aușit. Dar cu toate aceste îmi reduplic pașii.

Dar nu apuc a merge un jumătate de cés, când după o puternică și lungă lumină de fulger aud o durduitură strașnică. După acésta urmă a 2-a, a 3-a, a 4-a și așa mai departe, una mai puternică decât alta. Marea începuse a produce un sgomot mare, era în o înfricoșată agitațiune. De colo din depărtare năvăliau valurile unele după altele, formând niște deluri mobile mai înnalte decât casele ce se urmăriau până la țermure, unde produceau niște puternice lovituri, încât apa stropia uscatul până la distanță însemnată.

Fortuna se apropiă cu pași giganti și eu eram încă departe de oraș. Începui a-mi fi frică, nu intru atât pentru că voiu fi ploat, căci am umblat destul prin ploi, dar pentru că mi se va udă colecțiunea de plante. Imi încordai toate puterile și mi-am grăbit pașii. Mai mult mergeam în fugă decât în paș... Cu toate aceste, când am ajuns la morile în vânt, începură a căde cei de întâi picuri, ceriul era deplin acoperit cu nori. Fulgerile nu-și dădeau rënd. Apa marină era în mare ferbere, clocotia. Eu eram mulțumit, că am putut scăpa până aici neploat. Pachetul cu plante l'am învilit în o năframă ce aveam cu mine, ier pe mine m'am pus sub scutul unui umbrar (parazol). Eram obosit și tot apă de sudori.

(Va urmă.)

Dr. A. P. Alexi.

Serisóre din Bucovina.

Cernauti 8 iulie.

(Mănăstirea Humora, săpăturile dela Humora, Millo în Cernăuți, deschiderea congresului bisericesc gr. or., adunarea societății pentru cultura poporului român.)

În Bucovina miadă-diuală este un târgușor cu numele de Humora, despre care ȳilele trecute vorbiseră atât de mult gazetele Bucovinei.

În târgușorul Humorului există până la finea secolului trecut o mănăstire, despre a cărei înființare circulă până în ȳilele noastre fel de fel de tradiții în Bucovina. Una dintre aceste a publicat-o Arone Pumnul în opul seu: „Privire repede peste moșile mănăstirești, din cari s'a format fundul religiunariu gr. or. din Bucovina“, Cernăuți, 1865, f. 104—106.

După tradiția asta, trecând Ștefan cel Mare după anul 1487, fiind fugărit de Sultanul Baeazet, într'o noapte viforósă și întunecósă prin munții Humorului, observă o rađă, ce licuriá prin ferestruica mică a unei chiliuțe de lemn din munți. Într'acolo se îndreptă Ștefan cel Mare și găsi pe un eremit, rugându-se, dară care nu se lăsă stinghir de loc de prezența monarcului țării. Și asta respectă eroul Moldovei în nefericirea lui. Dară și rugăciunile au sfârșitul lor. Eremitul nostru deschise în urmă ușa chiliuței și primi pe suveranul seu. Acestui ȳise Ștefan cel Mare: „Părinte! acum odată au venit lucrurile la atăta, cât nu pot avé nici o nădejde de a mi puté scăpá și mântui țera-mi de stingerea totală“. Eremitul însă respunse plin de încredere: „Înnălțate Dómne! se póte ca inima cea de leu a unui Ștefan Vodă sé viie până la niște simțiminte așa de nevrednice de dënșă? se póte, ca M. T. sé aibi așa de puțină încredere în Dđeul puterilor? Crede cuvintelor mele, că aperlătórea mână a lui Dđeu încă nu s'a îndepărtat de Moldova și o va mântui chiar prin vitejia M. Tale, ȳecă vei face numai jurăintă tare înaintea acestui altaraș sfințit, că după ce vei învinge pe dușmani, și-i vei alungá și ne vei mântui țera de păgâni, vei face pe locul acesta o mănăstire în onórea lui Georgiu Vitezul“. (Ar. Pumnul, l. c. f. 105.)

Tradiția atribue acestei spuse a eremitului mântuirea Moldovei de Turci. Și póte că are dreptate! Avem destule doveđi de puterea înfiuințátórea a acestor eremiti séu pustnici; odată erau ei tari chiar în staturi mari și conduceau destinele lor. Ștefan cel Mare își tinu cuvântul și înființă în anul 1491 mănăstirea Humorului și o dotă cu multe moșii. Că și asta mănăstire a fost în viața lui Ștefan cel Mare obiectul interesului lui, resultă de acolo, că la mănăstirea Humorului se păstră evangeliuul cu portretul lui Ștefan cel Mare, ce s'a aflat anul trecut de pictorul Bucovinean Ep. Bucevschi în bibliotecuța cea mică a consistoriului mitropolitan din Cernăuți, necunoscut până atunci de nimenea.

Dară viniră și ȳile rele pentru mănăstirea Humorului. În secolele trecute ea fu de mai multe ori prădată de Turci și de Unguri, în cât la cessiunea Bucovinei la Austria se află într'o stare deplorabilă. La anul 1786 o desființă împératul Iosif al doile, declărând moșile ei proprietatea fundului religionar gr. or. din Bucovina. Biserica mănăstirii cu monumentele ei sepulcrale și cu odórele ei de aur și argint deveni bi-

serica parochială. Chilile călugărești remas'au nelocuite și se derimară în urmă.

Mănăstirea vini în uitare; biserica ei se trătă ca o biserică fără vre-un preț istoric. Nimenea nu mai șcicia, că aicia a petrecut cândva curtea cea pompósă din Suceva. Cărțile mănăstirești le luă consistoriul din Cernăuți sub pretest, că are trebuință de ele, între cari și evangeliuul sus numit. Pentru celelalte nu avea nici un interes; sé le păzescă parocul din sat, ȳecă are trebuință de ele. Se făcú o tabulă rasă de tot, ce eră istoric aicia, ca cu multe alte lucruri în stadiul ásta de transacțiune din timpurile turcești și fanariote la cultura modernă. Se vede, cum se înțelegea cultura! Pe ruinele chilielor și ale mănăstirii pășceau țeraniul vaci și porci și séră povestiau povesti pe la copii despre Ștefan cel Mare și mănăstirea Humorului.

Dară într'o ȳi observă instinctul țărănesc aburi eșind din biserica parochială. De nu-s bani, își gândiau țeraniul, a se fie vre-o minune, căci aburul iese numai din biserica s. Georgiu. Și așa gândiră Humoreniul și privind încă odată turnulețul bisericeii, deciseră a se presentá la d. paroc, sé-i ȳică minunea s. Georgiu! Și nu eră șagá! Aburul eșia tot din biserică. Preotul însă gândi altfel. Prin inițiativa acestui brav preot incuviință guvernul de a desgropá mormintele principilor din ácsta biserică și delegá pentru acest act pe căpitanul Sucevei și pe protopopul Humorului.

În ȳiua anumită se strinseră tóte satele de împregiur, și mulți óspeți veniră din Suceva. Chiar din București se află dl dr. Tocilescu. Dară așteptările presentilor se înșelará. Se așteptá, că se vor deschide morminte pline de splendóre principescă, dară ce sé vedú? Morminte ruinate, óse ici colea aruncate, nici coróne, nici inele, nici urme de îmbrăcăminte; un șaleu austriac din anul 1858 dictu horrible! ședea mândru, vrénd sé ȳică, cine l-a pus aicia. Eră constatat, că mormintele aceste le-a prădat o mână fără de lege și din superștiție a lăsat un șaleu. După paraua asta austriacá se póte ȳice sigur, că devastarea mormintelor s'a întemplat în timpurile cele mai nóue. Dară așa-i sórtea acestor principii románi din trecut! O mulțime mai desamăgită nici nu se mai vedea!

Máne soseșce în Cernăuți dl Mateiu Millo cu trupa sa și va da vr'o 10 representațiuni în sala societății de musică. Vom raportá la ocasiune.

Într'a 26 iuliu a. c. s'a deschide în Cernăuți congresul gr. or., în prezența comisariului împérateșc dl br. Alesani. Se fac mari pregătiri pentru o deschidere festivă a acestui congres. Spre ácsta s'a constituit anume un comitet arangiátor.

Într'a 25 iuliu a. a. se va tiné ședința generală a Societății pentru literatur și cultur română în Bucovina. În ședința ácsta o sé viia la desbatere raportul Societății privitor la modificarea statutelor la înlesnirea imprimării cărților didactice române pentru gimnasii cum și la zidirea unui edificiu nou al Societății.

După raportul Societății numite comitetul invitá pe dl Laizner, arhitect și director la șóla de meserie din Cernăuți, de a elaborá planul pentru acest edificiu, care sé se destingá nu numai prin frumșetă arhitectonică, ci mai ales prin combinarea practică, asigurând Societății un venit considerabil. Comitetul contéza și pe daruri benevole, promise de mulți patrióți generosi, și are speranță, că în timp nu pré îndelungat va puté procede la realizarea și a acestei dorinți comune, prin care s'ar urcă considerabil averea Societății, asigurându-i și mai mult esistența ei și dându-i mijlóce a estinde după dorință activitate ei culturală. Comitetul va cere dela adunarea generală imputernicirea pentru ácsta întreprindere.

Averea Societății constă în imobile de valoare de 7787 fl., în obligațiuni 800 fl. 7200 fr. și 1000 galbeni și în numerar 8923 fl. Societatea posedă 4 fundațiuni, și anume: 1) Fundațiunea Pumnuleană cu un capital de 13,151 fl. din care se distribuie 2 stipendii de câte 100 fl. pe la studenții dela universitatea din Cernăuți. 2) Fundațiunea dōmnei Agnes Popoviciu, cu un capital de 2200 fl. 3) Fundațiunea contelui Emanuil Logoteti, care se crează; dōmnele fundătoare depuneau până acū în fieșce-care an pe sēma a 3 stipendii suma de 150 fl. v. a. și 4) Fundațiunea dlui Alesandru Popoviciu, în creare. Societatea numeră 7 membri onorari, 17 membri fundatori, 145 de membri ordinari și 4 membri activi, pe cānd în a. 1880 numeră 9 membri onorari, 16 membri fundatori, 109 membri ordinari și 5 membri activi. Societatea a sporit cu 36 de membri ordinari. Numērul membrilor arată, cā mulți Romāni inteligenți se află încă în Bucovina, cari nu se interesază de sōrta nației.

Dionisiu O. Olinescu.

Societatea pentru fond de teatru român.

Adunarea generală a Societății pentru fond de teatru român, conform concludului adus în adunarea generală din anul trecut, se va ține în orașul **Sighetul-Marmației** la 3 și 4 august an. c. st. nou, cu următōrea

PROGRAMA:

Ȋiua primă, 3 august.

1) Președintele va deschide adunarea la 11 ore înainte de mieđădi, în localitatea ce va fi destinată pentru ședințele adunării generale.

2) După deschidere se vor alege doi secretari ad hoc.

3) Se va alege o comisiune de 5 membri, la care se vor înscrie acei onorab. domni cari vor voi a deveni membri Societății, dānd oferte în bani sēu în obligațiuni conform statutelor, precum și pentru a primi tacsele dela membri de până acum.

4) Secretarul Societății va da cetire raportului comitetului despre lucrările acestuia dela ultima adunare generală, și se va luā conclud asupra raportului.

5) Cassariul Societății va ceti raportul despre starea casei și peste tot despre membri și averea totală a Societății.

6) Se va alege o comisiune de 5 membri pentru cercetarea raportului cassarului.

7) Se va alege o comisiune de 5 membri, la care se vor arētă propunerile, ce s'ar face spre innaintarea scopului Societății.

8) Se vor ține discursuri corespundētore scopului Societății și arētate mai āntaiu comitetului central.

9) Președintele va închide ședința.

Ȋiua a dōua, 4 august.

1) Deschidēnd ședința președintele, se va ceti și verificā procesul verbal al ședinței trecute

2) Comisiunea alēsă pentru înscriere de membri și primire de tacse și oferte, va face raportul seu și se va luā concludiunea necesară.

3) Comisiunea alēsă pentru esaminarea raportului cassariului va raportā despre acesta și se va luā concludiune asupra raportului.

4) Comisiunea alēsă pentru propuneri, va raportā despre aceste și se vor luā concludiunile necesare.

5) Se va decide locul și timpul adunării generale viitoare.

6) Se va alege comitetul Societății pentru cei trei ani următori.

7) Se va alege o comisiune pentru verificērea procesului verbal al ședinței.

8) Președintele va închide adunarea.

Budapesta 14 iulie 1882.

În numele comitetului:

Iosif Vulcan
secretar.

V. Babeș
vice-președinte.

Nōpte bună!

— La ilustrațiunea de pe pag. 325. —

O grupă drăgălāșe. Plină de farmec și de dragoste. O lume de copii, frumoși și cum a dat Dumnezeu.

Dar au jucat mult peste Ȋi. Sânt somnoroși fōrte. Morfeu le îngreunēzā pleopele și le închide ochii.

Acēsta simțire se manifestēzā în fie-care deosebit. Unul cascā, altul plānge, al treile se frēcā pe ochi...

Nōpte bună!

I. H.

Literatura și arte.

Scrieri nōue de regina Romāniei. Sub titlul de „Poveștile Peleșului“, torentul care curge pe lângă palatul regal dela Sinaia, „la Gazette de Roumanie“ ne spune, cā va aparē sēptēmāna acēsta un volum datorit penei augustei Carmen Sylva. Fie-care din poveștile conținute în acest volum vor avē titlurile particulare de: Vērful cu dor, Furnica, Cetatea Babei, Peleșul, Omul, Caraimanul, Valea rea, Gipii.

DI P. S. Aurelian, membru al Academiei Romāne, a publicat ierāș o carte interesantă. Acēsta pōrtā titlul: „Schite asupra stării economice a Romāniei în secolul al opt-spre-decele“. Autorul a întimpinat în calea sa multe greutăți, căci isvōrele lipsesc așā Ȋicēnd cu desevēșire. Numai „Descrierea Moldovei“ de principele Dimitrie Cantemir și descrierile unor călētōri străini le-au fost de îndemānă. Acești din urmă călētōrind și locuind în Romānia cu inceperea secolului al opt-spre-decele, au lāsāt niște descrieri fōrte prețioșe privitōre la starea economică a țērilor romāne pe acele timpuri. Pe aceste se și întemeiēzā lucrarea, care se împarte în 11 capitole pe 159 pagine. Prețul e 2 lei și 50 bani. Se aflā de vēndare la autorul la Ferestreu lângă București.

Reuniunea romānă de cānt și musică din Lugosș a început sē dea ierāș semne de o vieță cunoscută în cerc mai mare. Întărită cu puteri nōue, sub direcțiunea dlor Virgil Thomiciu și A. Diaconoviciu, a studiat o operetă nōuă: „Le petit duc“ de Lecocq. Prosa fu tradusă în romāneșce de dl Virgiliu Popescu, ier versurile de mai mulți. Probele s'au făcut sub îngrijirea dlui Coriolan Bredicean și au produs succes complet. Prima represintațiune s'a anunciat pe marța trecută, sērbătōrea S. Petru și Pavel, a dōua pe aȊi sāmбетă și a treia pe māne duminēcă. Sântem siguri, cā brava Reuniune din Lugosș și de asta-dată va corespunde renumelui seu, ce și l'a cāștigat prin operetele „Javotte“ și „Giroflé-Giroflā“. E drept, cā a perdut din puterile sale mai bune: pe dna Iuliana Peștean māritată Lazar, pe mult regretatul Iuliu Panaiot, Livia Pascu māritată Becinēgă, Cornelia Stolojan ș. a. dar s'a rentinerit cu puteri nōue, cari nisuiesc sē umble pe urmele antecesorilor.

Trupa dlui Petculescu, precum ni se scrie din Lugosș, la 6 iulie ș-a încheiat acolo ciclul represintațiunilor. N'a fost spriginită cum se cuvine. Mai bine au fost cercetate piesele: Ocuparea Griviței, Iancu Jian, Lipitorile satelor. Dl Petculescu, scrie împărtăș-

torul nostru, dispune astăzi fără 'ndoielă de puteri bune, precum sînt: dra Halmagian, dl Petrișor, dl Ionan, — și nici nu alege piese, ca să treacă peste puterea lor.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Di I. C Bratian*, președintele consiliului de ministri al României, va pleca în Germania, unde va avea o întrevvedere cu Bismarck. — *Di dr. Felix* a fost delegat de guvernul României se ia parte la congresul de igienă și statistică care se va ține în vîra acesta în Elveția. — *Di Hasdeu* se află la Paris, reprezentînd România la inaugurarea statuei lui Michelet; de acolo va merge la Genua, unde va cerceta arhivele în interesul istoriei române.

Hymen. *Di Eugeniu Mocioni* în luna trecută ș-a serbat cununia cu domnișora Teresia Horváth, fiica dlui general Horváth. Actul cununii se ține în Budapesta, în casa miresei, unde un salon a fost aranjat în formă de altar. Parocul român local îndeplinește funcțiunile îndatinate după ritul oriental, apoi ține o cuvîntare ocazională, urînd părechei nouă deplină și constantă fericire, la care urare ne asociăm și noi din inimă. Tinera păreche pleacă cu trenul de după miezăzi la Capolnaș lângă Mureș, unde vor petrece vîra.

Regina României pregătește pentru primirea sa în Academie un discurs în limba română. Recepțiunea se va face cu mare pompă, luînd parte și regele și asistînd întregul corp diplomatic. „Românul” adaugă, că în acelaș timp Suverana pregătește și o surprindere Academiei. Pîn'acuma două suverane au făcut parte din Societăți științifice: țarina Rusiei Catarina din Academia dela Petersburg și regina Șvediei Christina din Academia dela Roma.

Colecțiunea istorică a dlui Cogalnicén. Dl Cogalnicén ceruse statului român, să-i cumpere colecțiunea de acte istorice pe care le posedă. Guvernul, scrie „Bin. Publ.”, numise o comisiune care să cerceteze dacă ar fi folositoare statului o asemenea achizițiune. Ni se spune, că comisiunea numită s'a pronunțat în mod afirmativ și că în curînd statul se va face stăpîn legal peste acele documente pe care le va dărui Bibliotecii naționale.

Mulțămîță publică exprimă societatea de lectură a studenților români dela gimnasiul r. cat. din Cluș următorilor dni cari au binevoit a o sprigini cu ocaziunea ședinței publice din 29 maiu: Din loc: Dl dr. Gr. Silași 2 fl. Rv. dl Gavr. Popu, prot. loc. 1 fl. Dl Alesiu Popu 2 fl. Rev. dl Nicolau Popu 2 fl. Rev. dl B. Podoba 1 fl. Dl dr. Ales. Popu 1 fl. Dl Dimitrescu 1 fl. Dna veduv. Elis. Isacu 1 fl. Dna Elisabeta Isacu 1 fl. Dna Maria Podoba 1 fl. Din alte părți au contribuit: Ilustr. dl episcop Mihail Pavel 5 fl. Clar. dl I. Fekete-Negrut (din Blaș) 3 fl. Rev. dl V. Andreiu paroc gr. or. 1 fl. Rev. dl George Cupșa paroc ort. 1 fl. Dl Gavril Cupșa posesor 1 fl.

Ghicitură de semne

de Georgina F. Popa.

□aș a sla† i— Ș†g:l!a*,
 Șa '— aș:s!a ||†=: =a*:
 Ș: : =a ∞ fa*=: Șalo*∞ † ?
 † =∞ -a□††† a=∞ -! : '—□a!a
 □: g†*∞ !∞'a !a '—foșa!a
 A—g:*† □† || Șo: '—Șa—!a!o*∞ †

∞ s: Ș†g:l!† ††=Șa o*:,
 P: pa=e—!† ∞ p: s†b so*:
 Ș: a= :† =a∞ s††=pu o□o*† ?
 □:-a∞∞ † !*a∞ u—† s:Șu || † =a*:
 !o!† || a !∞ —:-a∞∞ † Șug:a*:
 A—g:*† □u=Ș: '—Șa—!a!o†∞ u.
 □: ∞ o∞∞ f† .:u=Șa—†.

Terminul de deslegare e 26 iuliu. Ca totdeauna, și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghiciturei archeologice din nr. 24: „Salutare, frumoșe cetitóre!”

Bine au deslegat-o dnele Emilia Ciurdar n. Farcaș, Maria Popescu și dl B. O. Popescu.

Premiul l'a cîștigat dna Maria Popescu.

Călindarul săptămănei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Duminea	4 16		Păr. Andreiu Crit.	4 3	8 7
Luni	5 17		Păr. Atan. d. Aton.	4 4	8 6
Marti	6 18		Cuv. Sisoie.	4 5	8 5
Mercuri	7 19		Cuv. Toma.	4 7	8 5
Joi	8 20		M. Procopie.	4 8	8 4
Vineri	9 21		M. Panrafie.	4 9	8 2
Sămbeta	10 22		SS. 45 M. din Nic.	4 10	8 1

Semestrul al doile

se începe cu nr. presinte. St. abonanți sînt rugați a-și rennoi de timpuriu abonamentele. Prețurile sînt însăm-nate în fruntea foii. Pentru România, prețul pe jul.—dec. este 12 lei 50 bani.

Cei ce nu mai vor să fie abonați, binevoiescă a ne înapoia nr. acesta, ca să-i ștergem din registrul abonanților, căci à conto nu putem trămite fôia nîmnuia.

Abonanții noștri își pot comandă la noi următorele scrieri cu prețuri forte reduse: „Ranele Națiunii”, roman în 3 tomuri, de Iosif Vulcan, în loc de 3 fl. cu 1 fl.; „Novele”, de acelaș, în trei tomuri, în loc de 3 fl. cu 1 fl. 10 cr.; „Mirésă pentru mirésă”, comedie în 3 acte, de acelaș, în loc de 1 fl. cu 25 cr.; „De unde nu este rentorcere”, roman de Adrien Gabrielly, tradus de Tit Bud, în loc de 1 fl. cu 25 cr. Asemene se ofere și portretul dlui Ion Brătian, în loc de 1 fl. cu 30 cr.

Din: „Sclavul Amozului” și din „Poesii”, ambele de Iosif Vulcan, nu mai avem nici un esemplar.

Edițiune nouă din „Lira Mea!” Esemplarele de lucș din colecțiunea de poesii noue ale redactorului acestei foi, trecînd tôte, în timp de două luni, s'a scos a două edițiune, care e și mai frumos legată decât cea d'întăiu. Prețul însé remăne tot cel vechiu, 3 fl. Fiind că sînt de mai multe colori, onorab. abonanți binevoiescă a-și alege colorile, cari le plac mai mult. Colorile sînt următorele: alb cu rosa, alb cu vînet deschis, roșu cu vînet deschis, roșu cu vînet închis, roșu cu alb, vînet închis cu rosa, verde cu galbên, vînet deschis cu galbên, vînet deschis cu rosa. Totodată observăm, că esemplare cu 2 fl. nu mai avem. Din edițiunea poporală însé, cu câte un !, se mai află esemplare.

Editura Familiei.

Proprietar, redactor respunďător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală nr. 274.